

Cyklokonference 2011 a její závěry

Ing. Jaroslav MARTINEK

Na 200 účastníků letošní cyklokonference se sjelo do Uherského Hradiště, aby zde jednali ve dnech 31. 5.–1. 6. 2011 o budoucí podobě cyklistické dopravy u nás. Zástupci státní správy, reprezentanti českých měst i odborníci na cyklistickou dopravu se zúčastnili maratonu přednášek, kulatých stolů a odborných exkurzí. Během konference byla představena tři pilotní témata: projekt Central MeetBike, Uherskohradištská charta a návrh cyklolegislativních změn, které jsou zaměřeny na nové iniciativy pro otevření našich měst cyklistické dopravě.

Největší česká odborná konference nejprve otevřela téma mezinárodního projektu Central MeetBike¹. Prvotní myšlenka projektu Central MeetBike je učít se od rozvinutých západoevropských měst, zejména z jejich zkušeností, s důrazem na příklady z německých měst. Po sjednocení Německa se v 90. letech minulého století motorizace obyvatel bývalého východního Německa zvyšovala mnohem rychleji než v ostatních bývalých socialistických zemích střední Evropy. Proto byla pro uživatele automobilové dopravy zajištěna lepší infrastruktura. Ve stejné době si však politici, úředníci i projektanti postupně začali uvědomovat, že budoucnost dopravy je závislá na způsobech dopravy šetrných k životnímu prostředí. Proto byla již v 90. letech minulého století v Německu snaha udržet nízký podíl automobilové dopravy (modal split) a podpořit pěší, cyklistickou a veřejnou dopravu. Podívalme-li se na motorizaci středoevropských zemí po rozšíření EU, můžeme zaznamenat nárůst podobný tomu z raného vývoje v Německu.

■ A právě tuto německou zkušenost chceme přenést do českého prostředí pomocí čtyř nosných aktivit projektu Central MeetBike: první aktivita „PUBLICITA, KAMPANĚ“ představuje všechny propagační a komunikační nástroje, které mají pomoci propagaci myšlenek cyklistické dopravy. Důraz se klade na spolupráci s médiem. Druhá aktivita „STRATEGIE“ představuje tvorbu strategických dokumentů a aktivní komunikaci s těmi, kteří ovlivňují jejich podobu, tzn. s politiky a úředníky na místní, regionální a národní úrovni. Třetí aktivita „VZDĚLÁVÁNÍ“ se zaměřuje na samotné technické podmínky plánování cyklistické infrastruktury. V rámci projektu se připravují výukové semináře, exkurze a konference, jejichž cílem je předat poznatky a zkušenosti těm, kteří navrhují cyklistickou infrastrukturu. Jednoduše

řečeno: chceme bourat předsudky ve vztahu k plánování cyklistické infrastruktury. „PILOTNÍ INVESTICE“ jsou pak čtvrtou, nenahraditelnou aktivitou projektu, protože představují myšlenku projektu přímo v praxi. V rámci projektu chceme realizovat ta pilotní opatření, která jsou v českém kontextu zatím přehlížena a která mají modelově ukázat integraci cyklistické dopravy do dopravního plánování, tedy: Integrovaná cyklistická infrastruktura; Bike & Ride – opatření kolem zastávek veřejné dopravy a parkovací cykloinfrastruktura. A taková opatření se budou realizovat právě v Pardubicích a Uherském Hradišti.

■ Tato města se sice díky projektu stanou cyklistickými laboratořemi, ale ambicí projektu Central MeetBike je zasáhnout svým know-how mnohem více českých měst, ať již rovinatých, či kopcovitých, malých či velkých. Každé má sice jiný potenciál, ale má jej. V každém městě se vždy najde větší či menší procento obyvatel, kteří jízdní kolo chtějí používat každý den nebo jen občas, avšak z mnohých důvodů nemohou. A tak se nejprve aktivity projektu zaměří na ta města, která podepsala **Uherskohradištskou chartu**². Na Cyklokonferenci se k ní svým podpisem připojilo prvních 13 zakládajících měst z celkem 9 krajů České republiky. Ale cyklokonferenci to naštěstí neskončilo. K 1. 8. 2011 již evidujeme 19 signatářských měst (České Budějovice, Děčín, Hradec Králové, Jihlava, Kadaň, Kunovice, Liberec, Napajedla, Olomouc, Opava, Ostrava, Otrokovice, Pardubice, Přerov, Rousínov, Uherské Hradiště, Uničov, Valašské Klobouky a Zlín). Již nyní víme ovšem o dalších dvou městech, která se připojí k této chartě.

Kvetoslav Tichavský, starosta města Uherské Hradiště, podepisuje dne 31. 5. 2011 Uherskohradištskou chartu

■ Cílem je upozornit, že ve vztahu k propagaci cyklistické dopravy a plánování výstavby cyklistické infrastruktury není s českými městy něco v pořádku. Cílem je propojit ta města, která se hlásí k aktivní podpoře cyklistické dopravy, a motivovat je ke konkrétním krokům. Třeba k vytvoření pozice cyklistického koordinátora, výměně zkušeností s ostatními městy či účasti na odborných seminářích. Chceme, aby cyklistická doprava byla součástí všech dopravních řešení a tato řešení byla kvalitní. Ostatní specifické cíle si již každý čtenář může přečíst na www.cyklokonference.cz/uherskohradištska-charta/.

■ Charta s sebou přinesla také otázku: „A jaký to bude mít pro nás přínos?“ Jak odpovědět? Chartu je nutné vnímat poněkud jinak. Zkusť si představit rok 1977 a zeptat se signatářů, co jim přinesla Charta 77? Nechci tím v tomto přirovnání naznačit, že signatářským městům přinese jen „pláč, skřípění zubů a pro-

¹ Projekt Central MeetBike (3CE343P2) je realizován prostřednictvím programu Central Europe, který je spolufinancován ERDF (www.central2013.eu). Projekt Central MeetBike je společným dílem polsko-česko-slovensko-německého partnerství. Zkušenosti ve věci podpory cyklistické dopravy z německých měst mají být aplikovány v partnerských státech a jejich vybraných pilotních městech www.cyklostrategie.cz/centralmeetbike.

² O Uherskohradištské chartě se psalo v předchozím čísle časopisu Výstavba měst a obcí, číslo 2/2011, str. 6–7

následování“, ale naznačit, že prosazení principů podpory cyklistické dopravy není až tak jednoduchá věc, jak se na první pohled zdá. Až moc dobře si uvědomují častou realitu v našich městech, kdy je politikům cyklistická doprava zcela lhostejná. Stačí si jen položit jednoduchou otázku: čemu dáte přednost na komunikaci? Maximálnímu počtu parkovacích stání pro auta, nebo cyklistickému pruhu? Abych byl ještě konkrétnější. Nejde jen o podporu cyklistické dopravy, ale o nové pojetí utváření veřejných prostorů, a to na základě pochopení života společnosti, potřeb užívání i dalších sociálních vztahů souvisejících s veřejným prostorem. Zjednodušeně řečeno – není možné způsobovat veřejný prostor jen pro auta.

■ Pokud toto města pochopí, pak jim také charta přinese cílený užitek: příjemnější a bezpečnější život ve městech, efektivnější městskou mobilitu, úsporu finančních prostředků, podporu místního podnikání, zdravější prostředí pro obyvatele i návštěvníky, méně problémů s dopravními zácpami, méně hluku, čistší vzduch, snížení negativních vlivů na klimatické změny v lokálním i globálním měřítku, zkvalitnění podmínek pro rozvoj cestovního ruchu a veřejný prostor jako místo pro setkávání lidí a jejich vzájemnou komunikaci.

Nicméně. Charta bude mít i hmatatelný přínos. Měštům bude nabízeno:

- Poskytování poradenství v oblasti cyklistické dopravy, místní šetření města
- Zařazení do rubriky „Cyklistická města“ v nově strukturované webové stránce www.cyklostrategie.cz.
- Zpracování tiskové zprávy o městě, její zveřejnění na webu cyklostrategie a zaslání novinářům.
- Informace o městě v Newsletteru Cyklostrategie.
- Vypracování komentované fotogalerie města a umístění na webu cyklostrategie.
- Mít možnost se inspirovat speciálním programem **German Bicycle Academy** (Fahrradakademie), který je základem vzdělávacího programu Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy Německa. Ta obsahuje nejen zásady strategického a dopravního plánování, ale i celou škálu konkrétních nástrojů podpory cyklistické dopravy. Součástí školení bude i exkurze do Berlína a Drážďan.

Posledním klíčovým tématem cyklokonference bylo představení prvních konkrétních návrhů na zlepšení podmínek pro cyklistickou dopravu pro novelizaci zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále „Zákon 361/2000 Sb.“), kterým bude cyklistická doprava významněji integrována do Zákona 361/2000 Sb. Za tím účelem byla při Ministerstvu dopravy ČR v roce 2011 vytvořena úzká pracovní skupina „Komise pro začlenění rozvoje cyklistické do-

Uherské Hradiště – Jarošov, 13. 5. 2011

Švýcarsko

Německo – Drážďany

pravy do silniční legislativy“, s pracovním názvem „Cykloskupina“, která připravuje pracovní podklady návrhů „pro-cyklistických“ opatření pro novelizaci zákona č. 361/2000 Sb. Do této Cykloskupiny jmenoval náměstek ministra dopravy Ing. Ivo Toman:

za MD: JUDr. Ladislav Decarli, Mgr. Michael Židův, Ing. Václav Krumphanzl

za odbornou veřejnost: Ing. Jaroslav Martinek, Ing. Antonín Seidl, Ing. arch. Tomáš Cach, Ing. Květoslav Srový

Aktuálně jsou postupně řešena především tato legislativní témata:

- A** odbočování (vztahy k ostatním uživatelům při odbočování – nutno sjednotit s legislativou, která je běžná v EU)
- B** křížení hlavního a přidruženého dopravního prostoru (společný provoz chodců a cyklistů, místo pro překonání komunikace apod.). Je zpracován návrh s možnostmi řešení křížení stezky s vozovkou (resp. křížení vazeb PP-PP a HDP) pro 4 základní uspořádání provozu v přidruženém prostoru a pro varianty s preferencí pohybu ve vazbě „bezmotorové“ nebo „vozidlové“. Nově by byl zaveden především sdružený přejezd pro cyklisty s přechodem pro chodce a místo překonání komunikace (přeježdění a přecházení) podle vzoru sou-

sedních států EU resp. variant a modifikací. Zároveň by měla být sjednocena práva a povinnosti chodců, bruslařů a cyklistů v těchto prostorech a situacích.

- C** vztahy mezi jednotlivými účastníky provozu (ochrana slabších uživatelů, definice bruslaře apod.),
- D** přeprava osob (v přívěsných vozících, na kolech s prostorem pro přepravu osob apod.)
- E** jízda v pruzích (definice, práva a povinnosti, víceúčelové jízdní pruhy)
- F** světelné signalizační zařízení (práva a povinnosti, nepřímé levé odbočení, směrové signály,...).

Seznam všech projednávaných cyklolegislativních témat je k dispozici na www.cyklostrategie.cz/cykloinfrastruktura/cyklolegislativa/projednani-legislativnich-zmen/

POZNÁMKA: V průběhu srpna 2011 došlo ke značné reorganizaci stránek www.cyklostrategie.cz, kde se odrazil zejména nový projekt Central MeetBike a také Uherskohradištská charta. Ale o tom už bude další článek.

